

ΕΚΘΕΣΕΙΣ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1980

ΚΕΝΤΡΟΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ
ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Συνοπτική έκθεσις πεπραγμένων τοῦ ἔτους 1980

Α'. Λεξικόν.— Ἐπεραιώθη ἡ ἐκτύπωσις τοῦ Β' ἡμιτόμου τοῦ Δ' τόμου. Τὰ ἐκτυπωθέντα λήμματα ἀπὸ γ α ρ δ ἔ λ ι ἔ ω ς γ ε ρ ο δ ἄ σ κ α λ ο ς συνεπληρώθησαν διὰ τοῦ ἀποθησαυρισθέντος νέου πλουσιωτάτου ὕλικου ἕξ ὅλου σχεδὸν τοῦ Ἑλληνοφώνου χώρου.

Συνεχίζεται ὑπὸ τῶν συντακτῶν ἡ ἀνασύνταξις καὶ συμπλήρωσις σειρῶν τῶν γραμμάτων γ καὶ δ καὶ ἡ ἀρχικὴ σύνταξις τοῦ γράμματος ε.

Β'. Ἀποδελτίωσις - κατάταξις.— Τὸ ἔργον τῆς ἀποδελτιώσεως ἐπετέλεσεν ἕξ ὀλοκλήρου καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἡ ἐργασθεῖσα ἐπὶ ἀναθέσει ἔργου δόκιμος ἤδη εἰς τὴν ἀποδελτίωσιν κυρία Ἀλίκη Μπελιᾶ. Οὕτω ἀπεδελτιώθησαν ὀκτῶ (8) χειρόγραφα ἐκ διαφόρων περιοχῶν, τὰ ὅποια ἀπέδωσαν 51.000 περίπου δελτία.

Ἐλημματογραφήθησαν καὶ κατετάγησαν εἰς τὸ βασικὸν Ἀρχεῖον καθὼς καὶ εἰς τὰς ὑπὸ σύνταξιν ἢ ἀναθεώρησιν σειρὰς αὐτοῦ τὰ ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἀποδελτιώσεως δελτία.

Γ'. Γλωσσικαὶ ἀποστολαί.— Συνεχίσθησαν καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο αἱ γλωσσικαὶ ἀποστολαὶ εἰς τὸν Βορειοελλαδικὸν χῶρον. Οὕτω ἑννέα (9) ἐκ τῶν συντακτῶν ἐπραγματοποίησαν τὴν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας ἀνατεθεῖσαν εἰς αὐτοὺς ἀποστολήν.

Συγκεκριμένως μετέβησαν διὰ συλλογὴν γλωσσικοῦ ὕλικου οἱ: 1) Δ. Κρεκούκιας εἰς τὴν περιοχὴν Ἀλιάκμονος, 2) Ν. Κοντοσόπουλος εἰς τὴν Βησαλίαν Σερρῶν, 3) Γ. Ντελόπουλος εἰς τοὺς νομοὺς Καστοριάς καὶ Φλωρίνης, 4) Α. Μπουσμπούκης εἰς τὸν νομὸν Σερρῶν, 5) Χριστίνα Μπασέα εἰς Πιερίαν, 6) Στ. Κατσουλέας εἰς Χαλκιδικήν, 7) Ἑλ. Γιακουμάκη εἰς Χαλκιδικήν, 8) Α. Κα-

τοίχη εἰς νομὸν Θεσσαλονίκης, 9) Τ. Γιοχάλας εἰς Ζάρακα Λακωνίας κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Δὲν ἐπραγματοποίησαν ἀποστολὴν οἱ συντάκται Χ. Χαραλαμπάκης καὶ Μ. Φλωριᾶ - Μήλα.

Δ'. Χειρόγραφα.— Κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος εἰσῆχθησαν εἰς τὸ Κέντρον 11 χειρόγραφα ἀπὸ τὰς ἀποστολὰς τῶν συντακτῶν καὶ ἕτερα 19 ἐκ τοῦ διαγωνισμοῦ τῆς Γλωσσικῆς Ἐταιρείας.

Ε'. Γλωσσικὸς Ἄτλας.— Ἀπεστάλη εἰς τὸ ἐν Νιζμεγεν τῆς Ὀλλανδίας Γραφεῖον Συντάξεως τοῦ Γλωσσικοῦ Ἄτλαντος τῆς Εὐρώπης γλωσσικὸν ὑλικὸν ἐκ δέκα περιοχῶν τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῇ βάσει σχετικῶν Ἐρωτηματολογίων. Οἱ συντάκται τοῦ Κέντρον ἐξετέλεσαν πενθημέρους ἀποστολὰς διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ὑπολειπομένων ἐρωτηματολογίων ὡς ἀκολούθως: 1) Δ. Κρεκούκας εἰς Σαμοθράκην, 2) Ν. Κοντοσόπουλος εἰς Βαμβακοῦ Λαρίσης, 3) Τ. Γιοχάλας εἰς Κάρυστον, 4) Ἀ. Κατοίκη εἰς Λιδωρικίον Φωκίδος, 5) Ε. Γιακουμάκη εἰς Θέρμον Αἰτωλίας, 6) Γ. Ντελόπουλος εἰς Νεοχώριον Ἀκαρνανίας, 7) Σ. Κατσουλέας εἰς Μεσορρόπην Καβάλας, 8) Α. Μπουσμπούκης εἰς Πέτα καὶ Λοῦρον Ἡπείρου, 9) Χ. Μπασιά εἰς Καρυὰν Ἐλασσόνοιο.

Γ'. Βιβλιοθήκη.— Εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Κέντρον εἰσῆχθησαν ἐξ ἀγορᾶς καὶ δωρεῶν (ὑπ' ἀριθμ. εἰσαγωγῆς 3918 - 4008) 90 τόμοι βιβλίων, περιοδικῶν καὶ ἀνατύπων ἐπιστημονικῶν ἐργασιῶν.

Ζ'. Δραστηριότητες τοῦ ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Κέντρον.— 1) Ὁ μέχρι τὸν Ὀκτώβριον Διευθυντὴς τοῦ Κέντρον Δικ. Βαγιακάκος μετέσχεν ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Σύνοδον τῶν Εἰδικῶν τοῦ Ο.Η.Ε. εἰς τὸ Γεωγραφικὸν Ἰνστιτοῦτον τῶν Παρισίων.

Μετέσχεν ἐπίσης εἰς τὸ Β' Διεθνὲς Συνέδριον Πελοποννησιακῶν Σπουδῶν (Πάτραι - Μάϊος) διὰ δύο ἀνακοινώσεων ὑπὸ τοὺς τίτλους: «Ἡ περὶ τὸ Ὄνοματολόγιον τῆς Πελοποννήσου ἔρθενα» καὶ «Τὸ Ὄνοματολόγιον τῶν Μανιατῶν τῆς Κορσικῆς» καὶ εἰς τὸ Β' Διεθνὲς Συνέδριον Θεσσαλικῶν Σπουδῶν (Λάρισα - Βόλος, Σεπτέμβριος) με ἀνακοίνωσιν ὑπὸ τὸν τίτλον: «Τοπωνυμικὴ θεώρησις τοῦ Θεσσαλικοῦ χώρου».

2) Ὁ συντάκτης Δημ. Κρεκούκας μετέσχεν εἰς τὸ τοπικὸν βυζαντινολογικὸν συνέδριον εἰς Ἀπουλίαν εἰς τὸ Ἑλληνόφωνον Lecce (Ἰταλία) δι' ἀνα-

κοινωνώσεως ὑπὸ τὸν τίτλον : «Sopravivenza di Alcuni Superstizioni e Pregiudizi nel popolo Neogreco» καὶ εἰς τὸ Β' Διεθνὲς Συνέδριον Θεσσαλικῶν Σπουδῶν μὲ θέμα ἀνακοινώσεώς του : «Ναυτικὲς καὶ ἀλιευτικὲς δοξασίαι στὰ λιμάνια τοῦ Παγασητικοῦ». Μετέσχεν ἐπίσης εἰς τὸ ΣΤ' Διεθνὲς Συνέδριον Αἰγαίου εἰς Ἰκαρίαν (Σεπτέμβριος) μὲ θέμα ὑπὸ τὸν τίτλον : «Ἀρχαιοπινῆ φυτὰ στὴν Ἰκαρία».

3) Ὁ συντάκτης Ν. Κ ο ν τ ο σ ό π ο υ λ ο ς μετέσχεν εἰς τὴν συνάντησιν ἐργασίας τοῦ Γλωσσικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς Εὐρώπης εἰς Ἀμστερνταμ τῆς Ὁλλανδίας καὶ εἰς τὴν συνάντησιν διὰ τὸ γλωσσικὸν ζήτημα εἰς τὴν σύγχρονον Ἑλλάδα, ἣ ὅποια ἔλαβε χώραν εἰς τὸ Λύκειον Duruy τῆς Γαλλίας.

Μετέσχεν ἐπίσης εἰς τὸ Διεθνὲς Συνέδριον Λειτουργικῆς Γλωσσολογίας εἰς St. Andrews τῆς Σκωτίας δι' ἀνακοινώσεως ὑπὸ τὸν τίτλον : «Ξένα δάνεια εἰς τὸ νεοελληνικὸν λεξιλόγιον, καθὼς καὶ εἰς τὸ συνελθὸν εἰς Θεσσαλονίκην Συνέδριον τοῦ Ἐθνικοῦ Κέντρου Ἐπιστημονικῶν Ἐρευνῶν τῆς Γαλλίας δι' ἀνακοινώσεως ὑπὸ τὸν τίτλον : «Αἱ λέξεις χέρι, παλάμη, χούφτα, δάχτυλο καὶ αἱ σημασίαι αὐτῶν εἰς νεοελληνικὰς ἐκφράσεις».

Ἐδωκε δύο διαλέξεις εἰς Παρισίους εἰς τὸ Φροντιστήριον τοῦ καθ. Α. Martinet εἰς τὴν École des Hautes Études περὶ λειτουργικῆς γραμματικῆς τῆς νέας Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ εἰς τὴν ἐκεῖ Σχολὴν Ἀνατολικῶν γλωσσῶν περὶ τῆς κρητικῆς διαλέκτου εἰς σεμινάριον νεοελληνικῆς διαλεκτολογίας.

Εἰς τὸ συνελθὸν εἰς Θεσσαλονίκην συνέδριον τῶν κλασσικιστῶν τῆς École des Hautes Études τῶν Παρισίων ἔδωκε διάλεξιν μὲ θέμα : «Σύγχρονος κατάστασις τῶν νεοελληνικῶν διαλέκτων καὶ τοπικῶν ἰδιωμάτων» καὶ εἰς τὸ Συνέδριον Γλωσσολογίας - Φιλοσοφίας τῶν Συντακτῶν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ὠμίλησε μὲ θέμα : «Γλωσσογεωγραφία καὶ γλωσσικοὶ Ἄτλαντες».

Μετέσχε δι' ἀνακοινώσεως εἰς τὸ Β' Διεθνὲς Συνέδριον Θεσσαλικῶν σπουδῶν μὲ θέμα : «Βόρειος φωνηεντισμός».

4) Ὁ συντάκτης Τ. Γ ι ο χ ά λ α ς μετέσχεν εἰς τὸ Διεθνὲς Σεμινάριον Ἀλβανολογίας εἰς Πριστίναν Γιουγκοσλαβίας μὲ θέμα : «Ἑλληνο - Ἀλβανικὴ καὶ Ἀλβανο - Ἑλληνικὴ Λεξικογραφία» καὶ εἰς τὸ συνελθὸν εἰς Βόννην Συμπόσιον μὲ θέμα : «Ὁ ρόλος τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν ΝΑ. Εὐρώπην».

5) Ὁ συντάκτης Γ. Ν τ ε λ ό π ο υ λ ο ς μετέσχεν εἰς τὸ Β' Διεθνὲς Συνέδριον Πελοποννησιακῶν Σπουδῶν μὲ θέμα : «Προβλήματα σχετικὰ μὲ τὴν εἰκονογράφησιν τῆς Πελοποννήσου εἰς τοὺς περιηγητὰς τοῦ 18ου - 19ου αἰ.» καὶ εἰς τὸ Β' Συνέδριον τῶν Συντακτῶν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν μὲ ἀνακοίνωσιν ὑπὸ τὸν τίτλον : «Διαχρονικὲς Ἑλληνορωσικὲς γλωσσικὲς σχέσεις».

6) Ἡ συντάκτις Α. Κατσίκη εἰς τὸ Β' Συνέδριον Συντακτῶν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἔκαμεν ἀνακοίνωσιν με θέμα: «Ἡ γλῶσσα ὡς ὄργανο ἐπιβολῆς καὶ ἐπικυριαρχίας».

7) Ἡ συντάκτις Ἐ. Λ. Γιακουμάκη εἰς τὸ αὐτὸ ὡς ἄνω Συνέδριον μετέσχε με ἀνακοίνωσιν ὑπὸ τὸν τίτλον: «Ἡ αἰσθητικὴ ἀξία τῆς παραβίασης τοῦ γλωσσικοῦ κανόνα στὴν ποίηση».

8) Ἡ συντάκτις Χ. Μπασέα - Μπεζαντάκου εἰς τὸ αὐτὸ ἐπίσης Συνέδριον προέβη εἰς ἀνακοίνωσιν με θέμα: «Ἡ σημερινὴ γλωσσικὴ κατάστασις εἰς τὸν νομὸν Πιερίας».

9) Ὁ συντάκτις Στ. Κατσουλέας εἰς τὸ ΣΤ' Διεθνὲς Συνέδριον Αἰγαίου συμμετέσχε με ἀνακοίνωσιν ὑπὸ τὸν τίτλον: «Βυζαντινὰ ἐπώνυμα τῆς Ἰκαρίας».

10) Ὁ συντάκτης Χ. Χαρολαμπάκης εἰς τὸ Β' Διεθνὲς Συνέδριον Πελοποννησιακῶν Σπουδῶν μετέσχε με ἀνακοίνωσιν ὑπὸ τὸν τίτλον: «Οἱ ἠλειακὲς γλῶσσες τοῦ Ἑσυχίου» καὶ εἰς τὸ Συνέδριον τῶν Συντακτῶν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν προέβη εἰς ἀνακοίνωσιν με θέμα: «Τὸ πρόβλημα τῆς γενέσεως τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν διαλέκτων καὶ ἡ Μυκηναϊκὴ διάλεκτος».

Η'. Δημοσιεύματα.— α) Ἐξετυπώθη τὸ Β' τεῦχος τοῦ τετάρτου τόμου τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ. β) Ἀνετυπώθη φωτοτυπικῶς ὁ πρῶτος τόμος τῶν Γλωσσικῶν Ἐρευνῶν τοῦ Γεωργίου Χατζιδάκι.

1) Ὁ συντάκτης Δ. Κρεκούκας ἐδημοσίευσεν εἰς τὰ Πρακτικὰ τοῦ Α' Διεθνοῦς Συνεδρίου Θεσσαλικῶν Σπουδῶν δύο μελέτας: «Ἐπιβιώσεις ἀρχαίων καὶ μεσαιωνικῶν δοξασιῶν στὴ Δυτ. Θεσσαλία» καὶ «Ἀρχαιοπινῆ στοιχεῖα στὸ ἀγροτοποικμενικὸ λεξιλόγιον τῆς Δυτ. Θεσσαλίας».

2) Ὁ συντάκτης Ν. Κοντοσόπουλος ἐδημοσίευσεν εἰς τὸν τιμητικὸν τόμον *Liber Amicorum Weijnen* (Ὁλλανδία) ἄρθρον ὑπὸ τὸν τίτλον: «*Les dialectes neo-grecs à la lumière de l'atlas linguistique de l'Europe*» καὶ εἰς τὴν μηνιαίαν ἔκδοσιν «Εἰκονογραφημένη Ἱστορία» (Πάπυρος) σειρὰν ἄρθρων ἐπὶ τῶν Νεοελληνικῶν διαλέκτων καὶ ἰδιωμάτων.

3) Ὁ συντάκτης Τ. Γιοχάλας ἐδημοσίευσεν εἰς τὴν σειρὰν τῶν Πραγματειῶν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν τόμ. 46 τὸ «Ἑλληνοαλβανικὸν Λεξικὸν τοῦ Μάρκου Μπότσαρη» καὶ εἰς τὸ περιοδικὸν «*Balkan Studies*» τόμ. 20, 1 μελέτην με θέμα: «Μοτίβο ἐκ τοῦ Βυζαντινοῦ Ἀκριτικοῦ κύκλου εἰς τὴν δημοτικὴν ποίησιν τῶν ἀλβανοφώνων τῆς Κάτω Ἰταλίας καὶ Σικελίας».

4) Ὁ συντάκτης Γ. Ντελόπουλος ἐδημοσίευσεν εἰς τὰ Πρακτικά τοῦ Α' Τοπικοῦ Συνεδρίου Ἡλειακῶν Σπουδῶν (παράρτ. «Πελοποννησιακῶν») μελέτην μὲ θέμα: «Τὰ δυτικά πρότυπα τῶν κάστρων τῆς Ἡλείας» καὶ εὗρίσκονται ὑπὸ ἐκτύπωσιν δύο μελέται μὲ θέμα: «Ἑλληνοβουλγαρικές διαχρονικές γλωσσικές σχέσεις» (Πρακτικά Α' Συνεδρίου Ἐπιστημονικοῦ Προσωπικοῦ Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν - Ἀθήναι 1979) καὶ «Τὸ βόρειο ἰδίωμα στὴν Μεσημβρινή Ρωσία» (Πρακτικά Β' Συμποσίου Γλωσσολογίας Βορειοελλαδικοῦ χώρου - Καστοριά 1978).

Μετὰ πάσης τιμῆς

Ὁ Διευθύνων

Μεν. Τουρτόγλου